

ARCHEOLOGIENOTA

GITS LEENBOSSTRAAT
(prov. WEST-VLAANDEREN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

\
MONUMENT
\ VANDEKERCKHOVE

Auteurs: Bert ACKE, Bart BARTHOLOMIEUX,
Matthias GALLOO

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 INGELMUNSTER

Afdeling Archeologie
Projectcode: 2016K177

- **Administratieve gegevens**

- ➔ Initiatiefnemer: zie privacyfiche
- ➔ Erkende archeoloog: Bart Bartholomieux, OE/ERK/Archeoloog/2016/00127
- ➔ Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
- ➔ Locatiegegevens: Gits, Leenbosstraat (zie plan in bijlage 2 en 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)
- ➔ Lambertcoördinaten: X: 60547, Y: 188131, X: 60609, Y: 188030
- ➔ Kadastergegevens: Gits, afdeling 2, sectie C, perceel: 200d (zie plan in bijlage 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)

- **Aanleiding vooronderzoek**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

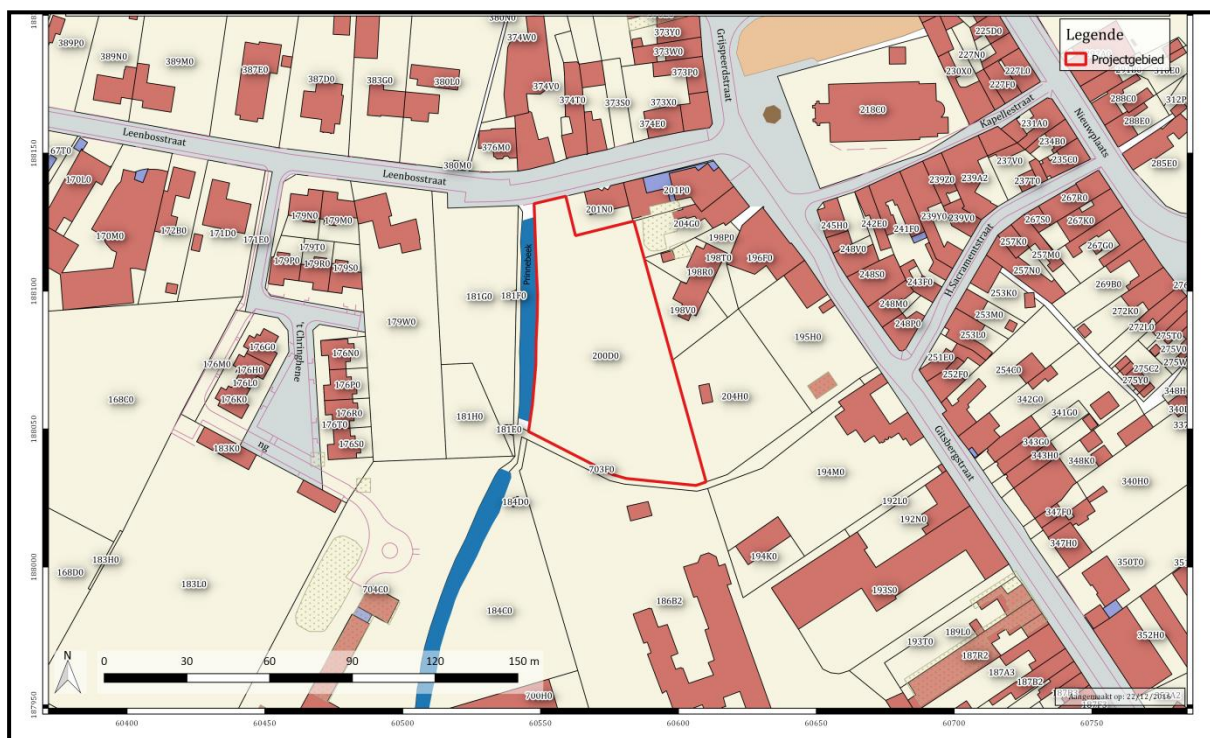
- **Gemotiveerd advies**

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet gestaafd worden. Het bodemarchief zal verstoord worden door de geplande werken. Daarom is voor het volledige projectgebied, met uitzondering van de zone waar reeds een bufferbekken is aangelegd, een verder vooronderzoek noodzakelijk. Voor een uitgebreide evaluatie van de verschillende onderzoeksmethoden wordt verwezen naar het verslag van resultaten (hoofdstuk 2.5.).

Hieronder worden de voorwaarden beschreven waaraan de verschillende voorgestelde onderzoeken moeten voldoen. Het uitgestelde traject is noodzakelijk omdat de gronden op dit moment niet in eigendom zijn van de initiatiefnemer en het ons verboden werd deze te betreden door de huidige eigenaar (zie bijlage 21 verslag van resultaten bureauonderzoek).

- **Planafbakening**

De site heeft een oppervlakte van ongeveer 4498m² en dient volledig (met uitzondering van een zuidelijke strook waar reeds een bufferbekken is aangelegd) onderzocht te worden door middel van een vooronderzoek met ingreep in de bodem met proefsleuven (zie figuur 1).

Figuur 1: Georefeerd plan met aanduiding van de betrokken percelen (in rood omlijnd), bijlage 1 (bron: www.geopunt.be).

- **Vraagstelling**

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de ontwikkeling van het projectgebied. Hieronder worden de specifieke (niet limitatieve) onderzoeksvragen per methode weergegeven. Elke onderzoeksmethode is succesvol beëindigd wanneer haar vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord. Zolang niet alle onderzoeksvragen succesvol kunnen worden beantwoord, dient men over te gaan op de volgende onderzoeksmethode zoals besproken in hoofdstuk 2.5. van het verslag van resultaten.

- **Landschappelijke boringen**
 - Wat is de bodemkundige opbouw van het terrein?
 - Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem (beschrijving + duiding)
 - Zijn er colluivale lagen aanwezig en waar zijn deze gesitueerd binnen het projectgebied?
 - Zijn er alluviale lagen aanwezig en waar zijn deze gesitueerd binnen het projectgebied?
 - Is er een begraven podzolbodem aanwezig? Zo ja, wat is de dikte ervan.
 - Zijn er zones aanwezig die interessant konden zijn voor de prehistorische mens?
 - Is er een archeologisch niveau aanwezig, en op welke diepte bevindt zich dit?
 - Kan de aanwezigheid van een archeologische site binnen het projectgebied worden uitgesloten?
 - Zijn er verschillen in bodemopbouw op te merken tussen het westelijke en het oostelijk deel van het projectgebied. Zo ja, wat zijn deze verschillen en hebben ze een invloed op de bewaring van het archeologisch niveau?

- **Verkennde en waarderende archeologische boringen in functie van steentijd artefactensites:**
 - Zijn er mobiele (prehistorische) artefacten aanwezig? Zo ja, uit welke periode stammen deze?
 - Is er sprake van concentraties met een hoge dichtheid aan mobiele artefacten? Is het mogelijk deze af te bakenen?
 - Met welke bodemhorizont(en) worden de mobiele artefacten geassocieerd?
 - Is er sprake van de aanwezigheid van één of meerdere prehistorische sites? Zo ja, welke is de bewaringstoestand van deze sites?
 - Kan worden uitgesloten dat er voor de periodes volgend op de prehistorie een archeologische site aanwezig is binnen het projectgebied?

- **Proefsleuven/proefputten:**
 - Zijn er archeologische sporen aanwezig?
 - Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
 - Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
 - Worden er sporen aangetroffen van de gebouwen zichtbaar op de kaart van Ferraris?

- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Zijn er colluviale bodems aanwezig?
- Zijn er begraven bodems aanwezig?
- Indien aanwezig, wat is de relatie tussen de colluviale en de begraven bodems?
- Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?
- Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?

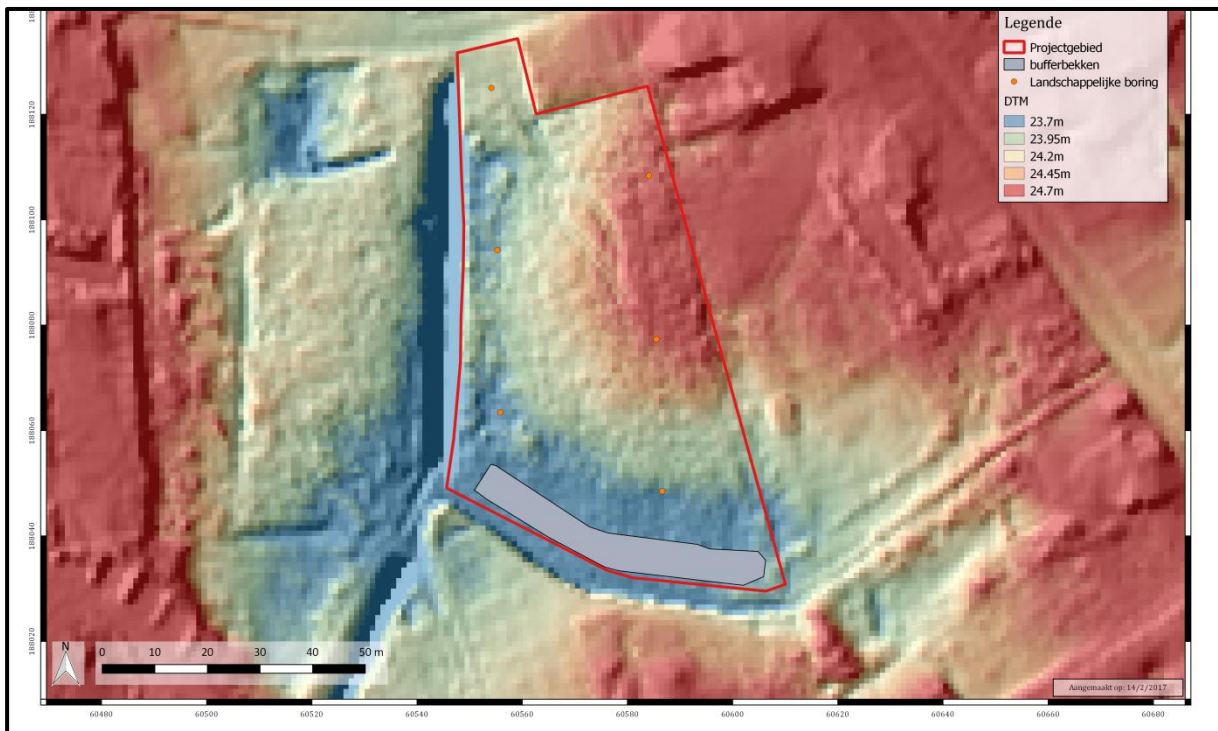
- **Plan van aanpak**

Hieronder wordt de te hanteren techniek voor de verschillende onderzoeksmethoden beschreven.

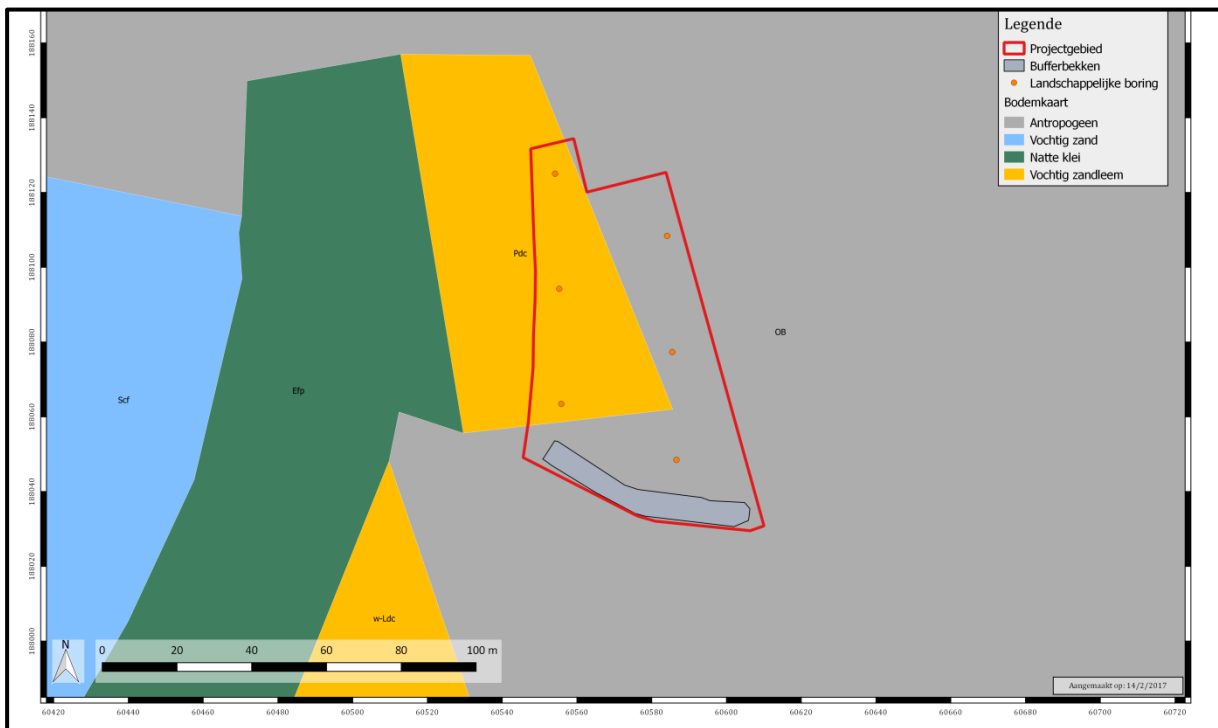
- **Landschappelijke boringen**

Met behulp van landschappelijke boringen kan de bodemopbouw en de bewaringstoestand worden onderzocht. Op die manier kan ook snel het eventuele potentieel aan prehistorische aanwezigheid worden nagegaan. Het landschappelijk booronderzoek dient te gebeuren met een Edelmanboor met een diameter van 7cm waarbij de boringen worden geplaatst via raailijnen. Er werden zes landschappelijke boringen uitgezet die via hun plaatsing inzicht kunnen geven over de aanwezigheid van alluviale, colluviale en begraven bodems. Hierbij werd rekening gehouden met het reliëf van het projectgebied (zie figuur 2) en de bodemkundige opbouw (zie figuur 3). Indien er door terreinomstandigheden, die nog niet exact gekend zijn (doordat de huidige bebouwing nog niet is afgebroken) dient te worden afgeweken van dit patroon, dient dit gemotiveerd bij de opmaak van het verslag.

De diepte van de boringen is afhankelijk van de bodemopbouw en in functie van het bepalen van de bewaringstoestand en het nagaan van de aan- of afwezigheid van een begraven bodem. Op basis van de resultaten van dit onderzoek kunnen al dan niet geschikte zones worden afgebakend voor verder verkennend archeologisch booronderzoek.

Figuur 2: Landschappelijke boringen op DTM, bijlage 3 (bron: www.geopunt.be).

Figuur 3: Landschappelijke boringen op de bodemkaart, bijlage 4 (bron: www.geoputn.be).

- **Verkennde archeologische boringen¹**

Wanneer op basis van het landschappelijk booronderzoek bepaalde zones kunnen worden afgebakend met een intacte podzolbodem, dient dit verder onderzocht zodoende de aan- of afwezigheid van steentijdsites te kunnen vaststellen. Hiertoe wordt op de potentieel geschikte zones een verkennend archeologisch booronderzoek uitgevoerd. Het boren gebeurt met een Edelmanboor met een diameter van 15cm in een verspringend gelijkbenig driehoeksgrid van 10 op 12m. Registratie van de bodemopbouw gebeurt zoals bij het landschappelijk booronderzoek.

De opgeboorde boorstalen worden nat gezeefd op maaswijdte 1mm en door een steentijdspecialist onderzocht op archeologische indicatoren (vuursteen, puin, al dan niet verbrand bot, aardewerk, enz.).

Een exact boorplan kan pas opgesteld worden na uitvoering van het landschappelijk booronderzoek.

- **Waarderende archeologische boringen/proefputten in functie van steentijd artefactensites²**

Wanneer op basis van het verkennend archeologisch booronderzoek bepaalde zones kunnen worden afgebakend met een hoge densiteit aan mobiele (prehistorische) artefacten, dient dit verder onderzocht zodoende de prehistorische site verder te kunnen waarderen. Bij grote zones met een goed bewaard bodemprofiel kan het best het boorgrid verdicht worden (5x6m). Indien het kleine clusters betreft of de bewaring van de bodem is minder goed, kan men best opteren voor de inplanting van proefputten van 1m². Aantal en inplanting is afhankelijk van de resultaten van het booronderzoek. Bij uitgraven wordt de teelaarde apart ingezameld en wordt gewerkt met zeefvakken van 0,5x0,5m. Op die manier kunnen de resultaten van het vooronderzoek meegenomen worden bij een eventueel vervolgonderzoek. In het vlak aanwezige sporen worden geregistreerd en de vulling wordt apart ingezameld. De profielputten worden verdiept tot in het steriel zand waarbij om de 10cm een nieuw vlak wordt aangelegd. Per eenheid (put, kwadrant, niveau, spoor) wordt de ingezamelde grond nat gezeefd op maaswijdte 1mm en na het drogen door een vuursteenspecialist geanalyseerd. Na afloop van het

¹ https://onderzoeksbalans.onroerenderfgoed.be/onderzoeksbalans/archeologie/methoden_en_technieken/terreinevaluatie/booronderzoek (geraadpleegd op 2/9/2016)

² https://onderzoeksbalans.onroerenderfgoed.be/onderzoeksbalans/archeologie/methoden_en_technieken/terreinevaluatie/booronderzoek (geraadpleegd op 2/9/2016)

veldwerk wordt per proefput minimaal 1 profiel gedocumenteerd door een bodemkundige.

Een exact boor- en/of proefputtenplan kan pas opgesteld worden na uitvoering van de verkennende archeologische boringen.

- **Proefsleuven/proefputten**

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt te worden van de inplanting van parallelle ononderbroken proefsleuven over het volledige onderzoeksgebied, behalve op de plaats waar in een vorige fase van het project een bufferbekken werd aangelegd. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt)³. Een uitzondering wordt gemaakt voor de meest noordelijke en meest zuidelijke sleuf. Vanwege de beperkte afstand zullen deze enkele meters dicht bij de nabij gelegen sleuf worden aangelegd. Er zullen in totaal zeven sleuven worden aangelegd van telkens twee meter breed. De diepte waarop deze sleuven zullen worden aangelegd zal bepaald worden door de resultaten van het landschappelijke en archeologisch booronderzoek. Deze zullen noordwest –zuidoost georiënteerd worden en hiermee loodrecht op de nabijgelegen beek. Hierdoor zal er inzicht verkregen worden in de verticale terreinopbouw van het plateau naar de hoofdbeek. Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. Per sleuf en minstens om de 50m wordt machinaal een profielput aangelegd, op een dermate manier dat er een geschrinkt patroon ontstaat en men in feite om de 25m een zicht heeft op de bodemopbouw van het onderzoeksterrein.

In de derde proefsleuf van noord naar zuid zal er een profiel worden aangelegd over de gehele lengte van de sleuf. Op deze manier kan de mate van erosie die gebeurt is op het terrein en de relatie tussen de eventueel aanwezige en bewaarde colluviale, alluviale en begraven bodems onderzocht worden. Deze methode is vooral bedoeld om het de colluviale en alluviale lagen duidelijk te kunnen onderscheiden. De diepte waarop dit profiel zal worden aangelegd zal bepaald worden door de resultaten van het landschappelijk en archeologisch booronderzoek.

³ Als men de kosten-baten afweging maakt, is deze methode van proefsleuven het meest aangewezen om archeologische sites op te sporen en te prefereren boven andere systemen. Zie *Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie.*

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage dient te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het proefsleuvenonderzoek moet niet uitgevoerd worden indien de geplande bouwwerken, waarvoor deze archeologienota wordt opgesteld, niet zullen worden uitgevoerd. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

- **Gewenste competenties**

- ➔ Voor het landschappelijk bodemonderzoek dient een bodemkundige ingezet met ervaring op minstens 3 gelijkaardige sites.
- ➔ Voor de archeologische boringen dienen de bodemstalen onderzocht door een archeoloog met aantoonbare ervaring in het herkennen van steentijdartefacten.
- ➔ In het kader van het proefsleuvenonderzoek dient het team te bestaan uit minstens 2 archeologen waarbij minstens één van de uitvoerende archeologen ten minste 220 werkdagen veldervaring heeft met onderzoek op zandleembodems en beide beschikken over minstens 20 werkdagen veldervaring wat betreft proefsleuvenonderzoek.
- ➔ Gedurende het veldwerk dient een aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein. De aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met zandleembodems.

- **Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk**

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.

Bureaustudie Gits Leenbosstraat - Bijlage 2: Sleuvenplan

2016K177

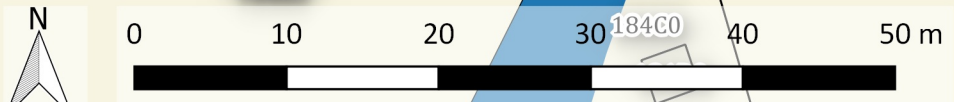
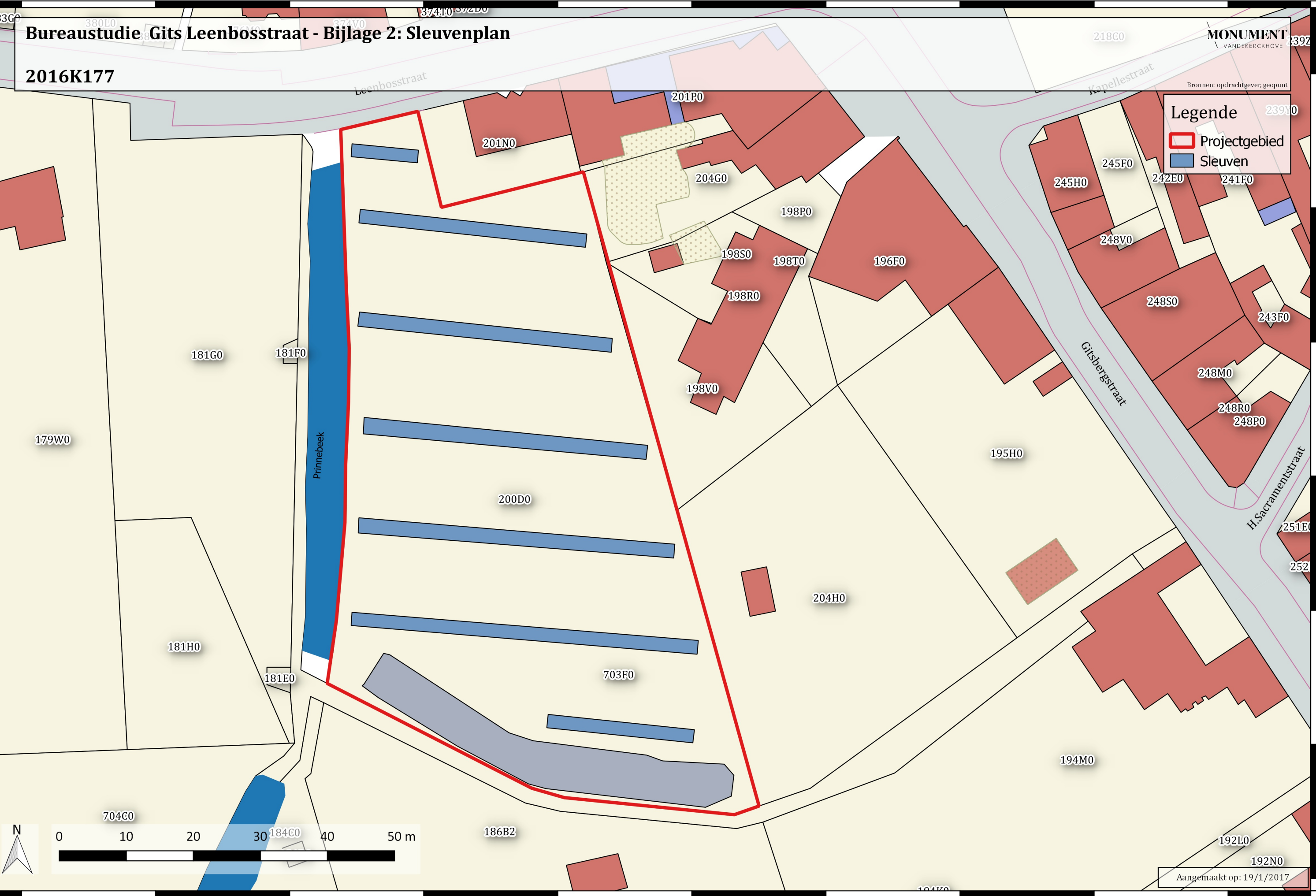
MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Projectgebied
- Sleuven

188140
188120
188100
188080
188060
188040
188020

Aangemaakt op: 19/1/2017

60500 60520 60540 60560 60580 60600 60620 60640 60660 60680